

LIBERTATEA

FOAIE PENTRU POPOR

Director: Pr. IOAN MOȚA

PREȚUL DE ABONAMENT:

Pe 1 an 120 lei; pe 1/2 60 lei; pe 1/4 30

Redacția și Administrația:

ORĂȘTIE (jud. Hunedoarei)

APARE JOIA

Redactor resp.: Dr. ION I. MOȚA

Multe rele, puține bune, dela București.

Studentii creștini cari, urmați de mii de cetățeni cu aceleași simțăminte, voiau să pună o Cruce pe Mormântul Eroului „Necunoscut“, au fost bătuți, împușcați și risipiți!

Pe când bunii Români sunt așa primiți de oamenii puterii, — la Posta Centrală din București se descopere un uriaș cuibar de spioni, o bandă de străini, cei mai mulți Bulgari, cari au ajuns în slujbe până acolo, pentru a ne putea vinde!

Unde e înțelepciunea guvernărilor ce ne conduc țara?

I.

Inchinătorii sfintei Cruci, bătuți

Scriam în numărul trecut (încheiat Mercuri 25 Ian.) că nu știm încă ce s'a petrecut ca ieri, Marți, 24 Ian., pe când tinerimea creștină, în frunte cu deputatul Mahail Stelescu, student și dânsul, vestiseră că vor pune o cruce pe Mormântul „Eroului Necunoscut“ din Parcul Carol, București. — Era zi de sărbătoare națională, slăvindu-se unirea cea dela 1859, care a fost piatra unghiulară a măririi României, până la hotarele ei de azi. De aceea tinerii luptători naționali-creștini, urmând chemarea celor din „Garda de fier“, au hotărât că aceea zi e foarte potrivită pentru a da un simțit și creștinesc semn de luare aminte „Eroului Necunoscut“ sub care se închipue mii de luptători cari și-au sfîșit pomenirea prin jertfa de sine pe care au adus-o pentru mărirea țării. Ziua unirii celei dintâi era în 24 Ian. pe cei ce s'au jertfit ducând mai departe marea lucrare de Unire, îi slăveau fineri luptători creștini, prin punerea unei Cruci pe Mormântul acela. Căci din căji au căzut, cunoscuți și necunoscuți, știuți și neștiuți, pentru mărirea țării, 98 la sută au fost Români și ortodocși! Cade-se dar, ba e o datorie, ca pe mormântul lor, și pentru pacinica lor odihnă, să străjuiască semnul sfintei Cruci, cu care în sân s'au dus ei la luptă, în care și-au pus nădejdea luptând și în umbra căreia și-au văzut părinții și moșii durmindu-și somnul de veci, — și așa dorindu-și și ei mormântul lor!

A fost un gând curat și bun gândul lor. Nu putea supăra pe nimeni, cel mult putea bucura pe cei înțelepți, văzând ce făcără curată de credință, arde în sufletele tinerimii noastre!

Dar ce mașter au fost ei înțelepți și întîmpinași, când au cercat să-și ducă gândul în deplinire!

Biserica noastră creștină are mulți dușmani ascunși, unii ziși

„Francmasoni“, adică „liber-cugeători“, cari se cred mai „învățați“ ca mii de sfinși părinși cari ni-au lăsat nouă în formele ei de azi învățătura lui Hristos. Aceștia mereu subsapă sfânta noastră lege. Ei sunt printre domni și cărturari, aceea ce sunt sectele și sectarii în poporul de rând: vermi neastâmpărași ce vor să roadă sfintele noastre mari așezăminte. Printre acești „francmasoni“ găsești numeroși ră-tăciți iviți dintre cărturari orașelor, dintre bărbați „politici“, dintre ofițerii armatei și dintre Curtenii din jurul Tronului. Mulți din ei se iau după mișeei francmasoni, din neștiință, alții din speculă, știind că aceia sunt bine văzuți până aproape de tron, și că se sprijinesc unii pe alții până acolo sus, ca se să înalțe și să se căpătuiască ei naintea bunilor creștini și luminașilor Români. A fi „francmason“ înseamnă a nu fi și Român luminat, Român de mână 'ntâi, — ci un speculant, târător, sobol păcătos!

Ei, bine, banda asta de francmasoni, s'a mișcat toată și a făcut pe cei ce erau în drept a hotărî, — ca să nu lase să se pună Crucea creștină pe Mormântul jertfitului pentru țară, pe a soldatului mort pe locuri unde n'a mai putut fi aflat, și care e închipuit a fi cuprins și el în „Mormântul Eroului Necunoscut“, anume cu acest înțeles zidit. Și de aceea s'au petrecut Marți în 24 Ian. lucruri foarte dureroase la București. Iată-le spuse pe scurt:

Încă la sărbarea zilei de 1 Decembre, s'a ridicat vorbă de bunii creștini cari se duseseră și la Mormântul Eroului Necunoscut, că oare de ce pe acest mormânt nu se vede o cruce, semnul creștinismului?

Fiind de față și studentul, ales Deputat al Gărzii de Fier (la Galați) Mihai Stelescu, d-sa

a răspuns îndată acolo, că — el cu soții săi de luptă, au adunat bani și au făcut o cruce, cu gândul să o pună pe acest mormânt, ca o nouă podoabă, cea mai prețioasă, a lui. Crucea e așezată în biserica „Sfântul Antonie“ din București, având să stea acolo 6 săptămâni, și după acel timp de sfîșire, o vor duce și o vor pune pe mormânt, cu închinarea cuvenită.

Auzind cei dela Poliție de această făgădiuță, au întreat pe unii mai mari ai lor. Aceia li-au spus că Mormântul e încredințat în pază Ministrului de Război. El are cuvântul. — Ministrul de război, Generalul Samsonovici, om ce e și dânsul în francmasonerie, așa dar unde sfânta cruce nu e acasă la ea, ci e nesocotită, — a spus că acolo n'are ce căuta crucea. Cei ce vor încerca să o pună, să fie opriți! Și a pus la îndemână pentru oprire, mai multe companii de jandarmi.

Tinerimea universitară, bunii credincioși studenți, s'au adunat tot mai numeroși în jurul colegului lor Stelescu și au zis: Mergem și o punem!

În 24 Ian. s'au dus la biserica „Sf. Antonie“, au făcut slujba sfântă, au sfîșit Crucea de piatră ce pregătiseră și — au luat pe preotul bisericii îmbrăcat în ornatele (odăjdiile) sfinte, și așa au plecat cu el și cu sfânta cruce în frunte. Cu ei se afla și preotul Dumitrescu, cel care multe a pățit ca preot la Borșa (în Maramurăș) de unde stăpânirea l'a alungat, la cererea jidanilor, căci prea își apăra poporul de ei!... Erau peste o mie de studenți și alți mii de credincioși ce-i urmau cu evlavie și cu credință. Pe drum alte roiuri de lume s'a alăturat

la ei. Când au ajuns la „Parcul Carol“, — în lăuntru căruia se află Mormântul Eroului Necunoscut, — erau ca la 4000 de oameni!

Crucea o duceau doi studenți: Legionarul gardist Puiu Traian și Delegatul (solul) Uniunii Studenților creștinii, doctorandul Ilie Imbrescu, între preoții în odăjdii. După ei legionarii din „Gardă“ în haina lor verde (uniforma lor), apoi râul de ceilalți studenți și lumea ce-i urma.

Ajunși la Parcul Carol au găsit porțile încuiate. De după zăbrele, Procurorul Procop Dumitrescu, a dat de știre oaspeților neplăcuți, că — nu le e îngăduită intrarea în Parc. — Preotul Georgescu a spus:

Noi venim în numele credinței strămoșești! Purtăm în suflete și gând pe Dumnezeu, și pe brațele noastre Crucea pe care a fost răstignuit Fiul Lui. Dzeu e cel mare și puternic. Și nimeni nu are drept a ne opri să-i facem închinare sfântă, nici chiar guvernul!...

La asta răspunsul fu: un țăcănit de arme. Armele se încărcară, gata de atac, și jandarmii se puseră în poziție, ca în fața dușmanului!

Atunci preotul Georgescu, îngenunchiă, în crucea în mâni spunând:

„Dacă ați încărcat armele pentru a vărsa sânge pentru cruce, voesc să fiu cel dintâi care să mi-l dăruiesc cu bucurie!“

Mulțimea a îngenunchiat alături de preot și de purtătorii crucii (vezi chipul 2 în „Foaia Interesantă“ alăturată la acest număr).

Aprinși de purtarea aceasta a deregătorilor, numeroși studenți, urcând pe poartă și împingându-se de ea, au răușt să o deschidă.

Val mare de lume năvăli pe poartă în parc.

Dar aci săriră asupra lor poliștii cu bețele lor de cauciuc, jandarmii cu armele și se făcu o încăerare urâtă! Preotul Georgescu căzu, lovit și sângerat, în sfintele odăjdii, studentul Puiu, care purta crucea, căzu și el lovit la cap de o curgea sângelui pe față, alții la fel. Goarnetele jandarmilor îi împinseau la atac, ca asupra dușmanului năvălitor. S'au aruncat de poliție între studenți bombe „lacrimogene“ (cari

spărgându-se, răspândesc gazele ce ustură grozav ochii și-l umplu de lacrimi, de nu mai vezi nimic, ești ca orb.) Studenții și ceilalți creștini sunt scoși din parc și porțile ferecate de nou. Cei din afară azvârl printre zăbrele și peste ele bulgări de ghiață, bucăți de lemn, petri. — Mihai Stelescu se ridică pe umerii a doi camarazi și spune răsunător:

„Și ne rugăm aici pentru iubita noastră țară, încăpută pe mâna păgânilor!...”

Mare parte din cei din față ingenunche în zăpadă, rugându-se și cântând: *„Cu noi este Dzeu, înțelegeți neamuri și vă plecați!...”* — în vreme ce în alte puncte lupta între lumea din afară și vitejii de după zăbrele, se urma cu bruși de ghiață, cu ce puteau!

De-odată o salvă de pușcături zguduî văzduhul! Apoi încă una! Jandarmii trecuseră la atac, ca să alunge lumea de pe piață! Un student fu împușcat în umăr, alții loviți cu arma la cap, în față, pe unde-i nimereau!

S'a vărsat sânge cinstit și nevinovat pe zăpada albă din acel loc.

A fost un lucru de nimic și rușinos pentru puterea armată, care așa își arăta țaria față de oameni nearmați și nevinovați.

A fost negreșit o zi de bucurie pentru „Famelia Lupescu” și banda de francmasoni ce se închină la acești idoli și idoloaice...

*

Retrăgându-se din piața Parcului, studenții și credincioșii ce-i urmau, s'au înapoiat în oraș, cântând cântări religioase și naționale, — urmăriți cu plăcere de mii de ochii de-ai celor pe unde treceau. Ei au făcut o manifestație la ziarul „Calendarul” care-i susține cu căldură creștină, și la „Universul”, pentru ținuta sa românească.

*

Uimire peste tot locul!

Toată lumea cuminte a rămas uimită de atâta uitare de sine și volnicie din partea deregătorilor cari au comandat brutala lovitură.

Au alergat plângeri la Patriarhie, și înaltul Pastor, Patriarhul, s'a arătat adânc îndurerat și scârbit de așa ținută a deregătorilor țării, față de o mișcare nevinovată și îndreptățită a locuitorilor creștini, tineri și bătrâni, din capitala țării. Și a promis (făgăduind) să iee lucrul în mâna Sa, pentru a se face dreptate simțămintelor creștinești și românești, vătămate prin cele petrecute.

Tineretul universitar nu s'a odihnit după proasta lovitură ce i-s'a dat, ci cu înzecite puteri s'a pus pe lucru pentru a-și lua reparație la jignirea adusă! A dat de știre la Patriarhie, că Duminecă viitoare (adecă după întâmplarea de Marți 24 Ian.) va merge de nou în număr încincit de mare la Parcul Carol, și cei dela putere să-și deeseama, că ei, tinerii, nu vor glumi și napoi nu se vor mai da!

Și a alergat Patriarhul pe la conducători, pe la Ministrul Președinte Vaida, pe la Ministrul de război, cel mai vinovat de cele petrecute, și le-a atras luarea aminte la ce se va întâmpla!

Ministrul de război, Generalul Samsonovici, a spus, că: — Acel mormânt nu e numai al Românilor, e și a altor religii și credințe... Acelea nu trebuiesc jignite punând pe mormânt un semn ce nu e și al lor... (Chiar cum e prescris fracmasonilor, slujilor jidanilor, să vorbească!).

Dar ceilalți Miniștri și-au dat seama, că de se mai încoară coarda, poate fi rău, — și au vestit că, lasă în voia Patriarhului, ca în înțelegere cu Societatea Eroilor și a Monumentelor Istorice, să hotărască cele bune.

— Patriarhul luând înțelegere cu delegațiile (solțiile) de studenți ce-l cercetau, li-a arătat, că înțelesul la care s'a ajuns e, că: *„Să se pună negreșit o Cruce, dar nu una mică, ci una monumentală (adecă bătător la ochi de măreață!) și s'o pună acolo cu toată pompa ce i se cuvine, cu conlucrarea tuturor Societăților patriotice, culturale și naționale!”* (Te pomenești că și societățile evreești vin să binecuvinteze acea cruce!..).

Iar crucea asta, — care a trecut prin suferințele știute, — a spus Patriarhul, să fie păstrată ca un lucru de scumpă amintire, la Patriarhie!...

Studenții foarte cuminți au spus: Noi n'am vrut să ne fălăm că a noastră cruce s'a așezat pe acel mormânt. Dacă de alții se face una mai mare, mai pompoasă, ne bucurăm și ne închinăm!

Dar cu mersul nostru de Duminecă ce va fi?

Și li-s'a răspuns de cei în drept, tot prin Patriarhul mijlocitor și împăciuator:

— Duminecă puteți merge în Parcul Carol la Mormântul Eroului necunoscut, și, în locul crucii acesteia de piatră, puteți pune o cruce de flori, (flori prinse pe o cruce de lemn, care acolo să și rămână

pâne ne va ajuta D-zeu să înălțăm cea mare și frumoasă!

Și bunii tineri sau mulțumit: *Sfânta Cruce a biruit!*
Dușmanii ei s'au risipit!

Procesiunea măreață de Duminecă.

Și așa, Duminecă în 29 Ianuarie, un număr înzecit de studenți s'au adunat în fața Universității la Statuia lui Mihai Viteazul, și s'au așezat în coloană puternică, câte 6 în rând, și au mers, cu mulți preoți în frunte. După preoți studentul-deputat Mihail Stelescu, purtând pe brațe sfânta cruce, în fruntea unei puternice cete de legionari, apoi mii de studenți și studente și nenumărați credincioși intrați și ei în coloană și puși la rând... Studenții — printre cari toți cei în teologie, mergeau cântând în cor puternic:

*Cu noi este Dumnezeu,
Înțelegeți neamuri și vă plecați!*

Pe străzile pe cari treceau, toate ferestrele deschise ca la vedere de lucru mare! S'a trecut prin Calea Victoriei, prin Piața Senatului, pe la Tribunal, spre Patriarhie. Când capul coloanei a început să urce pe Dealul Metropoliei, au început să sune clopotele dela biserica Metropoliei, ca o binecuvântare asupra celor ce se apropiau!

Umplându-se piața din fața palatului patriarhiei, înalt Preasfințitul a ieșit înaintea lor și le-a ținut o caldă vorbire și binecuvântare, apoi a primit crucea și a așezat-o ca lucru scump în Sala Tronului Patriarhal, dusă acolo de studentul-deputat Stelescu și încă 4 studenți.

La Mormântul Eroului.

— De aci marea de lume s'a îndreptat spre „Parcul Carol”... Erau acum ca la 10.000 de studenți, afară de alte mii de credincioși, — cari duceau prea frumoasa „Cruce de flori” prinse pe o cruce de lemn, pe care-l înveleau de nu se vedea decât floare lângă floare!

Poliția și jandarmii nu și-a mai arătat nasul nici de vedere. Și garda dela Mormânt s'a retras, lăsând liber drumul bravilor cari mergeau să împodobească acel Mormânt cu o sfântă Cruce, de data asta nu de piatră rece, ci de flori vorbitoare și bine mirositoare. Preotul Georgescu a slujit o scurtă slujbă, apoi crucea a fost depusă pe mormânt cu cinste și evlavie. Azi Mormântul e mai scump ca ori-când sufletelor creștine...

Și — tot Crucea a biruit!
Și va mai birui!

II.

POSTA CENTRALĂ,

*cea mai mare din țară!, —
cuib de spioni împotriva țării.*

În același timp, când la 24 Ian., polițiști și jandarmi, împinși dela spate de mai mari ai lor fără minte și fără D-zeu, primitori de șoapte lupești, băt看 pe bunii și credincioșii studenți, — *credincioși nu numai lui D-zeu, ci și patriei noastre scumpe și neamului nostru,* — alt rând de polițiști, poliția secretă, uimea lumea cu o descoperire dureroasă: *că la Posta Centrală din București, s'a descoperit un uriaș cuib de spioni din cei mai răi și primejdioși pentru țară și buna ei pază!*

Prostia românească, zisă îngăduință „civilizată” față cu toți streinii, pentru ca ei să se simtă bine între noi și așa să ne iasă „nume bun” în lume, — a lăsat să se strecoare printre slujbașii de postă români, *chiar și acolo, în Posta Centrală,* vre-o 18—20 de slujbași bulgari, — afară de alții câți-toți, nemți, evrei, tot felul de „pretini” cari ne-ar sorbi într'o lingură de apă!

Și ce s'a aflat?

Că slujbașii „români” de fel bulgari, erau în slujba unei mari companii de spionaj, care își are scaunul în Viena și în Berlin.

Ca să nu bată la ochi că trimit scrisori spre Bulgaria lor, ei erau anume puși în legătură cu Viena!

Și ce făceau?

Unii erau împărțiți la telegraf. Aci copiau (scriau pentru sine) toate telegramele secrete (tainice), chiar pe cele „cifrate” (adecă scrise cu litere ce se cetesc alt fel, încât cine nu are cheia tainică a literelor, să nu le poată ceti). Spionii cumpăraseră și cheia cifrelor, așa că le puteau ceti. Ori-ce taină se telegrafa din partea Ministeriului de război, cutărei comande militare colo ori colo, — ei o copiau și o trimiteau îndată la Viena și dela Viena la Moscva, pentru-ca veninoșii și lacomii noștri dușmani, să ne știe toate tainele armatei.

Știrile acestea nu le trimiteau scrise cu cerneluri calumea, ci cu cerneală tainică și ea. Printre șirele unei scrisori fără însămnătate, trimisă ca oarecărei spălătorese, ori unui negustor sau cismar din Viena — spălătoreasă sau cismar care era... în cancelaria de spionaj!, — ei scriau lucrurile tainice cu o cerneală ce nu se vede, — dar pe care spălându-o cu o apă anume, se face îndată neagră de o poți ceti ca lumea!

